

David Bondia Garcia

DECISIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES REFERENT A L'ACTUACIÓ D'OFICI SOBRE LA LLOSA DE SANT ANTONI EMMARCADA EN EL PROGRAMA "EL SÍNDIC A PROP TEU"

Justificació de l'actuació

La Sindicatura de Greuges de Barcelona ha engegat a principis de 2022 el programa "El Síndic a prop teu" amb la finalitat de conèixer de primera mà la realitat del veïnat en tot allò que pugui afectar el seu dia a dia i la seva qualitat de vida a la ciutat. A tal efecte, s'organitzen periòdicament trobades obertes amb la ciutadania en diferents barris de la ciutat.

La primera sessió d'aquest programa va tenir lloc el dia 8 de febrer de 2022 al barri de Sant Antoni, concretament a la Llibreria Byron.

Durant la trobada, el veïnat i les associacions que van assistir van mostrar la seva preocupació per la situació actual de la llosa de l'antic mercat provisional de Sant Antoni. També van manifestar preocupació per la incertesa sobre el futur d'aquest espai públic.

La missió encomanada pel Consell Municipal a la Sindicatura de Greuges de Barcelona és la defensa dels drets fonamentals i les llibertats públiques del veïnat de la ciutat i, per extensió, vetllar perquè l'actuació municipal s'ajusti a les normes de bon govern. Amb aquesta finalitat, la Sindicatura de Greuges pot supervisar l'activitat de l'Administració municipal, especialment pel que fa als continguts de la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat.

El conjunt de la ciutat i els diferents barris que la formen són l'espai col·lectiu que pertany a tota la ciutadania, on transcorre la vida quotidiana i on, en gran mesura, es desenvolupen les relacions socials, comercials i de lleure. Les autoritats municipals, com a responsables del disseny i l'organització de la ciutat, han de poder garantir la qualitat de l'espai públic de manera que es faciliti l'equilibri, l'harmonia i la cohesió social. La Sindicatura de Greuges de Barcelona treballa per a garantir que l'actuació política del consistori aconsegueixi salvaguardar aquests principis.

Actuacions realitzades

1. Entrevistes amb les entitats i associacions de la zona

Durant la segona quinzena del mes de febrer, s'ha contactat amb les diferents associacions veïnals i de comerciants del Barri de Sant Antoni i del Raval, que han exposat les seves preocupacions i, alhora, han aportat algunes idees de cara a solucionar els problemes existents.

- Plataforma d'Afectats per la llosa de Sant Antoni: exposen que la llosa s'hauria de treure perquè quan es va instal·lar el Mercat ja es va constituir un dipòsit per poder fer front a la seva retirada. Manifesten que el fet de no retirar-la els ha generat molts problemes de convivència. Ara, amb la presència de la Guàrdia Urbana de Barcelona (GUB), els problemes han minvat considerablement. Però, fins fa poc, encara es realitzaven partits de futbol fins a altes hores de la nit.

També exposen que manquen contenidors a la zona i que desitjarien transport públic per la Ronda, així com places de càrrega i descàrrega.

D'altra banda, es mostren insatsfets amb la decisió municipal de contractar una empresa per fer activitats cada 15 dies aproximadament, ja que les associacions del barri es podrien encarregar d'organitzar-les ells mateixos. Tanmateix, manifesten que no poden fer front a les despeses que això implicaria. Les taxes municipals quan s'organitzen fires o activitats són molt elevades (uns 1.100 € per cada 100 m²). Indiquen que totes les que han fet han tingut molt d'èxit: fira del vi, festa del vermut, etc.

- Associació veïnal del Barri de Sant Antoni: demanen que es dinamitzi la zona i que hi hagi activitats a la llosa el màxim de temps possible. Estan esperant que es constitueixi una taula de dinamització, en la que consideren que totes les associacions del barri haurien de participar.

- Sant Antoni Comerç: informen que, des de la Plataforma d'Afectats, es demanarà la circulació de bus i de bici per la Ronda.

Exposen la preocupació dels comerços per l'acumulació de brutícia al barri, l'estat de manteniment de les jardineres i la presència de rates a la zona.

En referència a possibles activitats per dinamitzar l'espai de la llosa mentre aquesta no es retiri, proposen fer tallers per la gent gran o activitats dirigides a l'aire lliure. Així mateix, s'interessen per activitats vinculades a la sostenibilitat, el reciclatge i la preservació del medi ambient.

- Som Sant Antoni: manifesten que el primer projecte de la Ronda va costar molts diners i ja agradava al veïnat. En aquell projecte, no s'havia de fer el canvi de sentit del bus a davant del Mercat.

Informen que van desestimar el projecte d'urbanisme tàctic per estalviar i ara demanen prioritat, desvinculant aquest espai del projecte urbanístic de les quatre Rondes.

- Fem Sant Antoni: A curt termini, sol·liciten l'arranjament de l'espai, posar més verd, rampes i alguna barana de protecció. De cara al futur, hi ha moltes persones que volen espai verd i també n'hi ha que volen que passi el transport públic.

Indiquen que el dia 3 d'abril tenien previst fer una calçotada a la llosa (la que abans es feia a l'Av. Mistral) i que els agradaria implicar-hi els centres cívics i les escoles, com quan es va fer la celebració del Taller de Músics, que va ser tot un èxit.

- De veí a veí: manifesten que, tot i que el més urgent ara és el tema de la llosa, el que realment és important és la futura urbanització, que s'ha de fer comptant amb la

David Bondia Garcia

participació de tots els agents implicats. Exposen que hi ha diferents opinions entre els veïns i veïnes, i que allò que molts ara demanen (com un carril bus de circulació) podria tornar a suposar una frontera entre les dues parts de la Ronda, com havia succeït anteriorment.

Així mateix, indiquen que cal més vincle i coordinació entre les diferents associacions del barri de Sant Antoni i que no s'han de prendre decisions precipitades. Cal pensar bé la urbanització que es vol.

En referència al grup de dinamització que se'ls va proposar a la Comissió de Seguiment del Consell de Barri, consideren que no és necessari i que el que manca és algú que els acompanyi, no que decideixi els tipus d'activitats a realitzar a la llosa.

- Associació veïnal del Barri del Raval: informen que s'ha desplaçat el mercat de la misèria, primer cap al carrer Nou de Dulce i, ara que hi ha més vigilància, cap a la zona del carrer Riera Alta. S'instal·len a partir de les 19h-20h per vendre material que extreuen dels contenidors i objectes robats. També tenen la percepció que ha augmentat la compra i venda d'estupefaents i de prostitució a la zona.

- Federació d'Associacions de comerciants i entitats del Raval. Eix comercial: manifesten que l'increment de la pressió policial fa que es traslladi el mercadeig cap a l'interior del Raval, la qual cosa els preocupa especialment perquè sembla que, en lloc de solucionar-ho, s'està amagant el problema.

Exposen que actualment la càrrega i descàrrega de tot el que es feia a la Ronda s'està realitzant al carrer Joaquim Costa. Aquesta via, en un principi, havia de ser d'ús exclusiu de persones vianants i genera molts problemes que s'hi dugui actualment aquesta activitat.

Agraeixen la trucada de la Sindicatura i reivindiquen la seva implicació en el seguiment d'aquest tema.

Els preocupa com quedarà la disposició de contenidors, així com la càrrega i descàrrega en la futura urbanització.

- Xarxa veïnal del Raval: diuen que ens traslladaran els comentaris de la seva comissió d'urbanisme després de la seva realització. La Sindicatura va contactar aquesta entitat després de la realització d'aquesta comissió, però no va obtenir informació addicional.

- Tot Raval: com a plataforma que inclou 60 entitats, consideren que no es poden posicionar perquè no totes elles tenen la mateixa opinió.

- Taller de Músics: manifesten que podrien col·laborar amb alguna activitat puntual per dinamitzar la zona.

També s'ha contactat amb:

- Encants: exposen que, al 2018, tots els grups estaven a favor de la reforma, però que posteriorment es va parlar del projecte que incloïa totes les rondes. Diuen que assegurar un carril bus i un carril per a serveis seria una solució idònia. La idea de les superilles és bona, però s'ha de replantejar.

Consideren que la llosa ha provocat l'expansió del Raval cap a Sant Antoni.

- Mercat de Sant Antoni: manifesten que la llosa s'hagués hagut de treure abans i expressen el seu interès en formar part de la possible taula de seguiment d'aquest tema.

2. Trobada amb veïnat i associacions de comerciants a la llosa

En data 28 de març de 2022, s'ha dut a terme una trobada oberta a la ciutadania a la mateixa llosa, a l'alçada del número 11 de la Ronda de Sant Antoni, i a la qual han estat particularment convocades les entitats i associacions afectades.

En aquesta trobada, es va fer un seguiment dels últims esdeveniments en relació als problemes que suposen els usos que es donen en aquest espai i les possibles solucions.

Les persones participants van destacar les qüestions següents:

- Manca de contenidors a l'espai de la llosa, la qual cosa provoca la saturació dels que hi ha al barri de Sant Antoni.
- Manca de zones de càrrega i descàrrega pels establiments del barri del Raval, que abans feien servir la Ronda de Sant Antoni.
- Interès d'implicació de les entitats i associacions d'ambdós barris per realitzar la dinamització de la llosa.
- Demanda d'exempció del pagament de taxes per ocupació d'espai públic quan s'organitzin activitats per part del veïnat i associacions de comerciants.
- Necessitat de compromís i de calendarització de les obres per part del consistori.
- Voluntat de trobar una solució òptima i consensuada per la urbanització definitiva, sense pressa ni pressions electorals.

Aquesta Sindicatura va posar un èmfasi especial en la necessitat de trobar una solució participada a com es gestionaria la dinamització de la llosa fins al moment de la seva retirada.

David Bondia Garcia

3. Reunions amb els regidors dels Districtes de l'Eixample i de Ciutat Vella

En referència a aquest assumpte, la Sindicatura de Greuges de Barcelona s'ha reunit amb el regidor del Districte de l'Eixample (1 de març de 2022 i 27 d'abril de 2022) i el regidor del Districte de Ciutat Vella (24 de març de 2022). També se n'ha parlat amb la Tinenta d'Alcaldia d'Ecologia, Urbanisme, Infraestructures i Mobilitat (27 d'abril de 2022).

Se'ls han traslladat les preocupacions i les aportacions de les diferents associacions, i se'ls han exposat les possibles mesures a aplicar mentre no es dugui a terme la retirada de la llosa de Sant Antoni, incloent les diferents propostes de dinamització de la llosa.

Els regidors de districte han informat la Sindicatura que es preveu retirar la llosa a partir del setembre. Les obres de reforma de la Ronda Sant Antoni, però, no podran començar fins un mes i mig més tard. Per aquest motiu, estan fent consultes al veïnat i els comerços dels barris de Sant Antoni i el Raval sobre si: a) es retira la llosa a la tardor i s'executen les obres llavors (la qual cosa afectaria la campanya de Nadal de 2022 i 2023 perquè la durada prevista de les obres és de 14 mesos); o bé si b) es retira la llosa després de la Festa Major de Sant Antoni de 2023 i s'inicien les obres després (opció que només afectaria la campanya de Nadal de 2023).

Els regidors també van informar a aquesta institució que, en data 4 de març de 2022, es va dur a terme la primera trobada amb entitats, associacions i comerços dels barris de Sant Antoni i Raval per discutir de totes aquestes qüestions. Des de llavors, s'han efectuat dues trobades més, en què s'ha pogut avançar en la definició d'acords entre l'administració i la ciutadania. També participa en aquestes reunions la Tinenta d'Alcaldia d'Ecologia, Urbanisme, Infraestructures i Mobilitat.

Consideracions

Un cop realitzades diverses reunions amb els electes municipals amb responsabilitats en l'assumpte, i tenint en compte les aportacions fetes per les associacions veïnals i comercials, la Sindicatura destaca:

Com a aspectes positius:

- La creació d'un **espai de coordinació** entre els Districtes de Ciutat Vella i l'Eixample, la Tinència d'Alcaldia d'Ecologia, Urbanisme, Infraestructures i Mobilitat i els actors del territori. Es recorda, però, la **necessitat de no deixar cap entitat i associació fora d'aquest espai** per tal d'arribar a una solució realment consensuada i inclusiva.
- L'assignació d'un **dispositiu de la GUB** per garantir uns usos adequats de l'espai públic de la llosa, en compliment de les ordenances municipals.

Com a aspectes a millorar, s'indiquen els següents:

- Incorporar plenament les aportacions veïnals i associatives en la presa de decisions. Promoure el diàleg amb la ciutadania per tal de **coconstruir propostes** que contribueixin a la transformació de l'espai i els seus usos.
- Impulsar actuacions amb determinats **col·lectius en situació de vulnerabilitat** per tal de poder incidir des de la **vessant preventiva** i garantir **l'atenció a les seves necessitats**.
- Definir el procés de **transformació urbanística de les Rondes**, tenint en compte les **preferències i necessitats del veïnat**.

Pel que fa la dinamització de la llosa mentre no es produeixi la retirada definitiva, aquesta Sindicatura considera que:

- Caldria millorar-ne l'**accessibilitat** en diferents punts per tal de garantir el seu ús per part de les persones amb mobilitat reduïda i per la ciutadania en general. Alhora, i per evitar riscos en la utilització de l'espai, caldria valorar la conveniència d'instal·lar **elements de protecció** (baranes).
- Durant el **dia**, es recomana establir una **programació d'activitats** que permeti fer ús de l'espai de la llosa el major nombre d'hores possible i sense molestar al veïnat. Durant les **nits** seria convenient mantenir la presència de la **GUB** per garantir la convivència i el dret al descans del veïnat.

D'entre les **possibles activitats** que es podrien dur a terme en l'espai on ara hi ha la llosa, i amb l'objectiu de fomentar uns bons usos, s'han recollit les següents:

- Classes dirigides per la gent gran (activitats físiques, tallers...).
 - Activitats familiars (tallers, ludoteca, espai de lectura infantil...).
 - Exposicions temporals (culturals, campanyes de conscienciació, etc).
 - Activitats artístiques o culturals desenvolupades per entitats o serveis del territori (Taller de Músics, escoles, centres cívics, biblioteques...).
 - Punt verd mòbil, Punt d'Assessorament Energètic.
 - Punt de cita prèvia o de suport per a tràmits digitals.
 - Escola de formació viària de la GUB.
 - Estants per a entitats socials i de voluntariat.
 - Biblioteca a l'aire lliure que impliqui equipaments del territori.
 - Banc del temps.
 - Ràdio comunitària del Raval.
- Es necessari **implicar les diferents entitats i associacions** de les dues bandes de la Ronda de Sant Antoni en la decisió de quin ús temporal donar a la llosa.

David Bondia Garcia

- Es recomana al consistori coordinar la **programació d'activitats** i cedir-ne la **gestió a les entitats i associacions del territori**. Seria convenient, però, l'organització d'activitats no els suposés cap cost (taxes municipals o altres).
- És fonamental articular un **espai permanent de diàleg amb la ciutadania** dels barris implicats territori per a gestionar la llosa i el futur de la reforma de la Ronda.

D'aquestes consideracions, s'informarà als Regidors del Districte de l'Eixample i de Ciutat Vella, així com a la Tinenta d'Alcaldia d'Ecologia, Urbanisme, Infraestructures i Mobilitat, per tal que siguin tingudes en consideració a l'hora de definir l'acció de govern i millorar la situació del barri en els aspectes comentats. Aquest fet també es posarà en coneixement de les diferents entitats, associacions veïnals i de comerciants que han participat en aquesta decisió emmarcada en el programa "El síndic a prop teu".

De la present actuació d'ofici, es donarà compte al Consell Plenari en l'informe anual complementari.

Barcelona, 28 de abril de 2022